

Aanpak schoolverzuim op het mbo

Een praktische handreiking

Leeswijzer

Leerplicht, kwalificatieplicht en het behalen van een startkwalificatie	5
Meldingsregels bij ongeoorloofd verzuim	8
Wat doet de school?	9
Wat doet Bureau Leerplicht Plus?	11
Wat doen de ketenpartners?	12

Bijlage

- Formulieren: toelichtingsformulier en overdrachtsformulier

N.B.

Iedere keer dat 'school' wordt geschreven kan ook 'onderwijsinstelling' worden gelezen.

Inleiding

Je gaat naar school, óf je leert tijdens het werken óf je werkt, maar je zit niet thuis. Dat is de boodschap van het Bureau Leerplicht Plus aan alle Amsterdamse jongeren. Het Bureau is onderdeel van de gemeente Amsterdam. Amsterdam doet er veel aan om jongeren zo lang mogelijk op school te houden. Dat begint bij het aanpakken van schoolverzuim en het voorkomen van voortijdig schoolverlaten.

Het is algemeen bekend dat jongeren die regelmatig verzuimen een grotere kans hebben om voortijdig schoolverlater te worden. Voortijdig schoolverlaters hebben vaak weinig kans op de arbeidsmarkt. Om die reden is het terugdringen van ongeoorloofd schoolverzuim enorm belangrijk. Amsterdam kiest voor een aanpak van verzuim **op en met school**. Daarom werken de leerplichtplusambtenaren van Bureau Leerplicht Plus vanaf het schooljaar 2008 - 2009 zo veel mogelijk binnen de school.

Deze brochure is bestemd voor het mbo en geeft een beeld van de aanpak van verzuim **binnen de school**: wanneer is er sprake van verzuim, wat doet de school, wat doet de leerplichtplusambtenaar, welke andere partners zijn betrokken en hoe is de samenwerking georganiseerd.

Naast de wettelijke regels waar partners zich aan moeten houden, zijn er Amsterdamse afspraken tussen de gemeente - Bureau Leerplicht Plus -, de scholen, het Jongerenloket en andere partners over de aanpak van schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten.

Leerplicht, kwalificatieplicht en het behalen van een startkwalificatie

Kinderen hebben onderwijs nodig om zich te ontwikkelen, te ontplooiën, maar ook om later meer kans te hebben op werk.

Ieder kind is volgens de Leerplichtwet volledig leerplichtig vanaf zijn vijfde verjaardag tot aan het einde van het schooljaar waarin de jongere 16 jaar wordt. Met ingang van 1 augustus 2007 zijn jongeren verplicht om onderwijs te blijven volgen totdat zij een startkwalificatie hebben behaald of totdat ze de leeftijd van 18 jaar hebben bereikt. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of een mbo diploma niveau 2 BOL of BBL. Deze zogenoemde kwalificatieplicht is een onderdeel van de leerplicht. Waar het in deze tekst gaat over **leerplichtige** leerlingen worden ook **kwalificatieplichtige** leerlingen bedoeld.

Als een jongere 18 jaar is geworden en nog geen startkwalificatie heeft, moeten de gemeente en de school zich inspannen om hem of haar alsnog een startkwalificatie te laten halen. De gemeente is dit wettelijk verplicht totdat de jongere 23 jaar is geworden.

Start leerplicht	Volledige leerplicht	Kwalificatieplicht	Behalen startkwalificatie
1e schooldag van de maand na de 5e verjaardag.	Tot einde schooljaar waarin de jongere 16 jaar is geworden.	Havo of vwo diploma is behaald. Mbo diploma niveau 2 is behaald. Leeftijd van 18 jaar is bereikt.	Havo of vwo diploma is behaald. Mbo diploma niveau 2 is behaald. Leeftijd van 23 jaar is bereikt.

Meldingsregels bij ongeoorloofd verzuim

Voor leerplichtigen en bovenleerplichtigen gelden verschillende wettelijke meldingsregels bij ongeoorloofd verzuim.

Ongeoorloofd verzuim

Van ongeoorloofd verzuim is sprake als een jongere wel op een school staat ingeschreven, maar zich onttrekt aan de aanwezigheidsplicht. Ongeoorloofd verzuim wordt ook wel relatief verzuim genoemd.

Ongeoorloofd verzuim van de **leerplichtige leerling** moet aan de gemeente worden gemeld als de leerling:

- drie dagen of meer achtereenvolgend verzuimt;
- in een periode van vier opeenvolgende lesweken meer dan 1/8 deel van het aantal lesuren (ca. 12,5%) verzuimt;
- regelmatig te laat op school of te laat in de les verschijnt;
- van school wegblijft vanwege extra vakantie of familiebezoek. Dit heet ook wel luxeverzuim.

Ongeoorloofd verzuim van **de bovenleerplichtige leerling** moet aan de gemeente worden gemeld als de leerling:

- 20 aaneengesloten lesdagen niet op school komt.

Eerder melden

De school kan eerder melden als er zorgen zijn over een - regelmatig verzuimende - leerling.

Nieuw is dat Bureau Leerplicht Plus met de afzonderlijke scholen afspraken maakt om de meldtermijn van 20 dagen te verkorten. Dit is bedoeld om sneller en adequater te kunnen ingrijpen bij verzuim. Zodra de afspraken op papier zijn vastgelegd, worden deze als zijnde een wettelijke melding geregistreerd en afgehandeld.

Wat doet de school?

Als een leerling ongeoorloofd verzuimt, krijgt de school daar als eerste mee te maken. Door bijtijds stappen te ondernemen, kan de leerling snel terugkeren naar school.

Melden van ongeoorloofd verzuim en inspanningsverplichting

- ongeoorloofd verzuim moet worden gemeld aan de Leerling Administratieve Sectie (LAS) volgens de meldingsregels op pagina 8;
- als de leerling niet op de huidige school kan blijven, geldt er een inspanningsverplichting voor de school om een andere school te vinden; de school mag de leerplichtige leerling pas uitschrijven als de leerling is ingeschreven op een nieuwe school of een vrijstelling van schoolbezoek is afgegeven; bij bovenleerplichtigen mag de school de leerling pas uitschrijven als deze is ingeschreven op een andere school of een leer/werk - of zorgtraject of een startkwalificatie heeft behaald;
- een verzoek voor extra verlof voor meer dan 10 schooldagen moet, voorzien van advies, worden voorgelegd aan de leerplichtplus-ambtenaar; dit geldt alleen voor leerplichtigen.

Het melden van ongeoorloofd verzuim van buitenleerlingen

Nieuw is dat het ongeoorloofd verzuim van leerlingen die niet in Amsterdam staan ingeschreven, de zogenoemde buitenleerlingen, vanaf het schooljaar 2008-2009 ook - volgens de meldingsregels op pagina 8 - worden gemeld aan de gemeente Amsterdam. Het is raadzaam om de leerplichtplusambtenaar van de school op de hoogte te stellen van de LAS-melding door middel van een toelichtingsformulier. De LAS geeft de melding door aan de leerplichtambtenaar van de woongemeente en deze legt vervolgens contact met de school of met de leerplichtplusambtenaar van de school.

Sluitende aanpak van verzuim

De school kan een aantal maatregelen treffen die helpen bij een sluitende aanpak van verzuim:

- het organiseren van **zorg** voor leerlingen
- organiseren van een goede **verzuimaanpak**: leerling direct aanspreken; contact zoeken met leerling en ouders; een huisbezoek - laten - afleggen; een plan van aanpak opstellen; afspraken maken met

leerling/ouders; interne en/of externe ondersteuning organiseren, een zorgmelding doen;

- een **verzuimcoördinator** aanwijzen, of persoon die de taken van een verzuimcoördinator uitvoert, als vaste contactpersoon voor de leerplichtplusambtenaar;
- het **toelichtingsformulier op de melding** van ongeoorloofd verzuim invullen en aan de leerplichtplusambtenaar op school geven/ mailen. Het ingevulde formulier ondersteunt en versnelt het werkproces van de leerplichtplusambtenaar.

Als de school aan zijn inspanningsverplichting heeft voldaan, maar de leerling niet op school kan blijven, zijn onderstaande maatregelen van belang, zodat leerlingen niet onopgemerkt uit het onderwijs verdwijnen:

- een **exitgesprek** organiseren met de leerling/ouders, de leerplichtplusambtenaar en eventueel het Jongerenloket met als doel een vervolgtraject richting startkwalificatie;
- een schriftelijke **informatieoverdracht** naar Bureau Leerplicht Plus als de leerling daadwerkelijk wordt uitgeschreven.

Een voorbeeld van het toelichtingsformulier en het formulier voor informatieoverdracht vindt u achter in deze brochure. Alle overige formulieren kunt u vinden op **www.bureauleerplichtplus.nl**.

De medewerking van de jongere aan een traject is belangrijk. Als een jongere goed meewerkt, is er meer kans op het vinden van een passend vervolgtraject. Als een **leerplichtige jongere** niet meewerkt, kan de leerplichtplusambtenaar een officiële waarschuwing geven, of in het uiterste geval een proces verbaal opmaken, dat naar Justitie wordt gestuurd. Voor een **bovenleerplichtige jongere** die niet meewerkt zijn er geen sancties. Hij/zij zal worden overgedragen aan de leerplichtplusambtenaar van het stadsdeel waar hij/zij woont.

Wat doet Bureau Leerplicht Plus?

Bureau Leerplicht Plus heeft een aanpak ontwikkeld voor leerlingen van 5 tot 23 jaar die op school zitten en voor kinderen en jongeren die niet - meer - naar school gaan. Dit noemen we de **schoolgebonden en de woongebonden** aanpak.

De leerplichtplusambtenaar die **verbonden is aan een school** behandelt het ongeoorloofd verzuim en - dreigende - uitval van zowel leerplichtige als bovenleerplichtige leerlingen op de school.

De leerplichtplusambtenaar die **verbonden is aan het woongebied** waar een jongere woont, behandelt de uitval van zowel leerplichtige als bovenleerplichtige jongeren. Bij een leerplichtige is sprake van schooluitval als de jongere niet - meer - staat ingeschreven bij een school. Dit heet ook wel absoluut verzuim. Bij een bovenleerplichtige jongere is sprake van schooluitval als de jongere geen startkwalificatie heeft en niet is ingeschreven op een school.

De taken van de leerplichtplusambtenaar op een school zijn:

- het behandelen van meldingen van ongeoorloofd verzuim conform pagina 8;
- het verzamelen van informatie over het ongeoorloofd verzuim zowel via school als daarbuiten, waaronder het jeugdnetwerk (JN 12+) in het stadsdeel waar de leerling woont;
- nagaan of actie van de leerplichtplusambtenaar nodig is;
- het voeren van een gesprek met de verzuimende leerling en - bij een leerplichtige - ook met de ouders;
- het thuis - laten - bezoeken van de leerling als deze niet op gesprek komt of als er een andere aanleiding is voor een huisbezoek;
- opstellen van een plan van aanpak samen met de school. In het plan van aanpak wordt geadviseerd de opleiding af te maken of om een ander school/traject te vervolgen. In het plan van aanpak worden ook de instrumenten benoemd die de leerplichtplusambtenaar kan inzetten; zie in het schematisch overzicht van het werkproces nummer 7 tot en met 14.

De taken van de woongebonden leerplichtplusambtenaar zijn:

- zorgen voor een sluitende aanpak bij uitval van een leerplichtige en bovenleerplichtige jongere. Vanuit haar regierol zorgt Bureau Leerplicht Plus dat jongeren tot 23 jaar zonder startkwalificatie altijd onder de verantwoordelijkheid vallen van één van de volgende partners: school, Jongerenloket, lokale trajectbegeleiding of Bureau Leerplicht Plus.
- de jongeren volgen totdat hij of zij een startkwalificatie heeft of de leeftijd van 23 jaar heeft bereikt.

Wat doen de ketenpartners?

Een goede begeleiding bestaat uit een integrale aanpak waarbij aandacht is voor de algehele situatie van de jongere, dat wil zeggen voor meerdere leefgebieden. Daarnaast is een sluitende aanpak belangrijk, een aanpak waarbij aandacht is voor de geschiedenis en de toekomst van de jongere. Daarom is samenwerking met andere partners essentieel. Het gaat bijvoorbeeld om:

- informatie-uitwisseling tussen alle partners, onder andere het jeugdnetwerk 12+;
- afstemming van gelijktijdig lopende trajecten;
- sluitend overnemen van taken door bijvoorbeeld het Jongerenloket of lokale trajectbegeleiding.

Om een goed resultaat te behalen met en voor de leerlingen is het belangrijk dat partners elkaar aanspreken op:

- duidelijke en correcte informatie-uitwisseling;
- heldere aanmeldprocedures;
- het tijdig terugkoppelen van informatie;
- het accepteren van elkaars expertise;
- het accepteren van klanteigenaarschap.

Voor meer informatie kunt u terecht bij de leerplichtplusambtenaar op uw school of op www.bureauleerplichtplus.nl

